

בראשית פרק י"ז

בפרק י"ז מתגלה הקב"ה אל אברם, מצווה אותו על ברית המילה, ומבשר לו על הבן העתיד להיוולד לו משרה. הקב"ה משנה את שמותיהם של אברם ושרי ל - אברהם ושרה. שני שותפים בברית:
הקב"ה - מעניק הבטחה להיות א-לוקי אברהם ולתת לזרע אברהם את ארץ כנען.
אברהם - מל את עצמו ואת בני ביתו.

ברית מילה-הציווי: פסוקים ט'-יד'

דיני ברית המילה הנלמדים מן הפסוקים.

הביצוע: פסוקים כג-כז

כג וַיִּקַּח אֲבֹרָהֶם אֶת יִשְׁמָעֵאל בֶּנוֹ וְאֶת כָּל יְלִידֵי בֵיתוֹ וְאֶת כָּל מַקְנֵת כֶּסֶף כָּל זָכָר בְּאִנְשֵׁי בֵּית אֲבֹרָהֶם וַיִּמָּל אֶת בְּשָׂר עֶרְלָתָם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים .
כד וְאֲבֹרָהֶם בֶּן תִּשְׁעִים וְתִשְׁעֵי שָׁנָה בָּהֶמְלֹו בְּשָׂר עֶרְלָתוֹ.
כה וַיִּשְׁמָעֵאל בֶּנוֹ בֶּן שְׁלֹשׁ עָשָׂר שָׁנָה בָּהֶמְלֹו אֶת בְּשָׂר עֶרְלָתוֹ.
כו בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נָמוּל אֲבֹרָהֶם וַיִּשְׁמָעֵאל בֶּנוֹ.
כז וְכָל אִנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בֵּית וּמַקְנֵת כֶּסֶף מֵאֵת בֶּן נָכָר נִמְלֹו אֹתוֹ.

רש"י לפסוק כ"ג לומד מן הפסוקים את זריזותו של אברהם בקיום המצווה:

בעצם היום - בו ביום שנצטווה, ביום ולא בלילה, לא נתיירא לא מן הגויים ולא מן הלצנים, ושלא יהיו אויביו ובני דורו אומרים אילו ראינוהו לא הנחנוהו למול ולקיים מצוותו של מקום.

שינוי השם – פסוקים ג'-ח', ט"ו-ט"ז:

פסוק ט':הקב"ה אומר לאברהם ששרי אשתו לא תיקרא יותר שרי אלה שרה.

רש"י(טו) **לא תקרא את שמה שרי** - דמשמע שרי לי ולא לאחרים כי שרה סתם שמה, שתהא שרה על כל:

שינוי השם הוא מוחלט- מאברם לאברהם, משרי לשרה, ולא משתמשים יותר בשם הקודם, בניגוד ליעקב או לשלמה אשר מקבלים שם נוסף, אך השם הקודם עדיין קיים.

פסוק ט"ז: אני הקב"ה אברך אותה ואתן לך ממנה בן ממנה יצא עם , ומלכי עמים.

שרה היא האשה היחידה שאנו מכירים שה' **משנה את שמה, ומברך אותה** מה שמעיד על מעמדה המיוחד. שינוי השם הוא מוחלט- מאברם לאברהם, משרי לשרה. (ליעקב, למשל, נוסף שם. השם הקודם עדיין קיים). שמותיהם של שרה ואברהם משתנים במקביל (ולעומתם- ה' משנה רק את שמו של יעקב) – נוכל ללמוד מכך על קשר מיוחד בין אברהם לשרה, ועל שותפות שלהם בעבודת ה'. [שרה מגיירת את הנשים ואברהם את האנשים...]

הנבואה הראשונה על לידת יצחק (ישנה נבואה נוספת - בפרק יח) - פסוקים ט"ו – כ"ב:

שלוש פעמים ביחידה קצרה זו מבטיח הקב"ה לאברהם בן משרה:

1. בפסוקים ט"ו-ט"ז - הקב"ה משנה את שמה של שרה ומבטיח שילד לה בן.

2. פסוקים י"ז-י"ח: תגובת אברהם לבשורה

א. "ויפול אברהם על פניו ויצחק" **רש"י: ויפל אברהם על פניו ויצחק - זה תירגם אנקלוס: וחדי. לשון שמחה.**

ב. "לו ישמעאל יחיה לפניך" -

רש"י: לו ישמעאל יחיה - הלוואי שיחיה ישמעאל, איני כדאי [ראוי] לקבל מתן שכר כזה:
יחיה לפניך - יחיה ביראתך, כמו (פסוק א) התהלך לפני, פלח קדמי:

את הסיפור הבא סיפר רבי ישראל שפירא, הרב מבולז'וב, שהיה עד לו בעת שהותו במחנה הריכוז יאנובסקה:

בכל בוקר, עם עלות השחר, הגרמנים נהגו להובילנו אל מחוץ למחנה ליום של עבודה קשה שהסתיים רק עם רדת החשכה. כל זוג עובדים קיבל מסור ענקי והיה צריך לנסר את מכסת בולי העץ שלו. בגלל התנאים האיומים ששררו במחנה ומנות הרעב שהיינו אמורים להתקיים מהן, רובנו בקושי יכולנו לעמוד על רגלינו. אך המשכנו לנסר, בודענו שחיינו היו תלויים בכך. כל מי שהתמוטט במהלך עבודתו או שלא הצליח לנסר את המכסה היומית שלו, היה נהרג במקום.

יום אחד, בעודי דוחף ומושך את המסור הכבד יחד עם שותפי, ניגשה אליי אישה צעירה מקבוצת העבודה שלנו. חיוורון פניה הסגיר את היותה במצב פיזי חלש ביותר. "רבי", היא לחשה לי, "יש לך סכין?"

מיד הבנתי את כוונתה וחשתי איזו אחריות כבדה מונחת על כתפיי. "בתי", התחננתי בפניה, כשאני משתדל לגייס את כל האהבה והשכנוע שבלבי כדי להניאה מן המעשה שאותו היא מתכננת. "אל תיקחי את חיך. אני יודע שחיך כעת הם גיהנום עלי אדמות, שהמוות נראה כמו שחרור מבורך ביחס אליי. אך אסור לנו לאבד תקווה אף פעם. בעזרת השם, נשרוד את המבחן הזה ונגיע לימים טובים יותר." אך האישה נראתה כאילו אינה שומעת את דבריי כלל. "סכין", היא שבה ואמרה. "אני מוכרחה סכין. עכשיו. לפני שיהיה מאוחר מדי." באותו רגע, אחד השומרים הגרמנים הבחין בנו לוחשים וניגש אלינו. "מה היא אמרה לך?" תבע לדעת.

שנינו קפאנו על עומדנו. שיחה בשעת העבודה הייתה עבירה חמורה. רבים מיושבי המחנה נורו על המקום בשל פשעים קטנים בהרבה. האישה הייתה הראשונה להתאושש. "ביקשתי ממנו סכין", היא אמרה. לאימתי הרבה, כיוונה אז את בקשתה לשומר: "תן לי סכין!" גם הגרמני ניחש את כוונתה, וחיוך שטני ריחף על שפתיו. אין ספק שראה את גופות האנשים שמרוב ייאוש השליכו את עצמם בלילה על הגדר החשמלית שסבבה את המחנה, אך זה יהיה מחזה חדש עבורו. בעודו מחייך, שם ידו בכיסו ונתן לה סכין קטנה. האישה לקחה את הסכין ומיהרה חזרה לעמדת העבודה שלה. היא רכנה מעל חבילת סמרטוטים קטנה שהניחה על בול עץ. פתחה את החבילה והוציאה ממנה תינוק זעיר. לפני עינינו הנדהמות, היא מלה את התינוק בן השבוע במהירות ובמיומנות רבה. "ברוך אתה אדוני אלוקינו מלך העולם", אמרה בקול צלול, "שקידשנו במצוותיו וציוונו להכניסו בברית אברהם אבינו." בהחזיקה את הילד בזרועותיה, הרגיעה אותו ואז פנתה לשמים: "אדון עולם! לפני שמונה ימים נתת לי ילד. אני יודעת שלא הוא ולא אני נשרוד זמן רב במקום הארור הזה. אבל עכשיו, כשתיקח אותו חזרה, תקבל אותו כיהודי שלם." "הסכין שלך", היא אמרה, והגישה את החפץ הקדוש חזרה לגרמני. "תודה!"